D17 LKA
1
Lietuvos nacionalinė M.Mažvydo biblioteka

Europos LIETUVIS

Nr. 17 (2052) Londonas, 1989 m. gegužės 3 d. XLIII

LIETUVOS LAISVĖS LYGOS PAREIŠKIMAS KRUVINŲ ĮVYKIŲ GRUZIJOJE PROGA

Lietuvos Laisvės Lygos vadovas Antanas Terleckas šį pareiškimą perdavė Lietuvių atstovui prie Europos Parlamento Kasparui Dikšaičiui ir prašė jį viešai paskelbti.

Visą Lietuvą sukrėtė baisi žinia iš Gruzijos, priminusi mums karo ir pokario metais NKVD įvykdytus Lietuvoje baisius nusikaltimus. Tai kas įvyko balandžio 9-sios rytą Tbilise, mes laikome visų vilčių, sudėtų į pertvarką, paskutinės pasaulinės imperijos pavertimą į demokratinę valstybę, sužlugimu. Mūsų viltys pradėjo dūžti jau areštavus armėnų aktyvistus — Karabacho komiteto narius. O vidaus reikalų kariuomenės žiaurumai, susidorojimas su saikia demonstracija Tbilise, drakoniškas įsakas dėl baudžiamosios atsakomybės už valstybinius nusikaltimus, tapo paminkliniu akmeniu ant vilčių kapo.

Imperijos tautas apėmė siaubas, pamačiusias, kad stalinistams visgi galėtų pavykti grąžinti buvusią stalininę-leninine tvarką. Tačiau nė viena tironija nėra amžina. Ne amžina ir Stalino sukurta pikto imperija, pavergusi daugybę tautų.

Tbiliso gatvėse pralietas nekaltų aukų kraujas kartu su kitais baisiausiais totalitarizmo nusikaltimais taps griežtu kaltinimo aktu imperijai būsimajame istorijos teisme. O šiandien tikimės tai atvers akis naiviems vakarų politikams, kurie tikrovę laiko tai, ko patys trokšta, kurie kuria naujus mitus ir stabus. Tankai ir ginkluoti kareiviai pasiųsti prieš žmones, reikalaujančius savo konstitucinių teisių, apsispręsti ir atstatyti Gruzijos nepriklausomybę, rodo supuvusio totalitarinio rėžimo moralinį bejėgiškumą. Tai jo vienintelis „argumentas". Pertvarką ir taip Rusijai reikalingas demokratines reformas totalitarinis rėžimas pasiruošęs paaukoti savo imperialistinėms ambicijoms.

Lietuvos Laisvės Lyga solidarizuojasi su broliška gruzinų tauta jos šventoje kovoje už laisvę ir nepriklausomybę. Mūsų priešas vienas ir tas pats — Stalino sukurta imperija. Jeigu rėžimo šalininkai yra tankai ir karinė jėga, tai mūsų — tiesa. Reiškiame gilią užuojautą visoms kruvinojo sekmadienio aukų šeimoms ir reikalaujame tuoj pat paleisti areštuotus lerabą Bostavą, Georgijų Canturiją, Zvijadą Gamsaburdiją ir kitus garbingus didvyriškos Gruzijos sūnus ir dukras. Reikalaujame taip pat patraukti atsakomybėn tikrus tragedijos kaltininkus, aukštosios nomenklatūros funkcionierius, kurie patys pasiuntė prieš taikius gyventojus baudžiamuosius būrius.

Lietuvos Laisvės Lyga
Vilnius, 1989.IV.11

PARAMA LIETUVAI

JAV vietos lietuvių bendruomenės iniciatyva, nuo š.m. pradžios yra pravedamas lėšų telkimo vajus „Dovana Lietuvai 1989-siais metais". Jo tikslas yra šių metų eigoje surinkti 250 tūkstančių dolerių įvairių kultūrinių ir visuomeninių projektų Lietuvoje finansavimui. Amerikos lietuvių visuomenės didelį dėmesį šiai iniciatyvai liudija tai, kad vien per pirmuosius šių metų du mėnesius buvo surinkta 130 tūkstančių dolerių. Tuo būdu jau galėjo būti atliktas pirmasis vajaus „Dovana Lietuvai" uždavinys — popieriaus nupirkimas Adolfo Šapokos „Lietuvos Istorijos" perspaudinimui Vilniuje. Vilniaus spaustuvei jau yra pristatyta du šimtai tonų popieriaus, reikalingo 200.000 istorijos knygų atspausdinimui. Kadangi pati leidykla turėjo popieriaus 100.000 „Lietuvos Istorijos" egzempliorių atspausdinimui, gavus popieriaus iš Amerikos susidarys galimybė atspausdinti iš viso 300.000 tūkstančių Šapokos „Lietuvos Istorijos" knygų, tuo būdu patenkinant visus prenumeratorius ir istorijos knygomis aprūpinant mokyklas. Pažymėtina, kad per vajų jau surinktomis lėšomis taip pat jau yra nugabentos į Lietuvą reikalingos technologinės priemonės laisvės kovotojų ir Sibiro kalinių reabilitacija besirūpinančiom institucijom.

Lietuvos Katalikių Suvažiavimas

Balandžio 15-16 d.d. Kauno Sporto halėje įvyko katalikių moterų labdarybės organizacijos 'Caritas' steigiamasis suvažiavimas. Dviejų dienų suvažiavime dalyvavo maždaug 4.000 žmonių, jų tarpe 1.300 delegatų.

Suvažiavimas pradėtas šeštadienį 8.00 val. ryto Mišiomis šv. Antano bažnyčioje. Koncelebravo kardinolas Vincentas Sladkevičius, vyskupas Vladas Michelevičius ir vyskupas Paulius Baltakis. Pamokslą pasakė kun. Sigitas Tamkevičius.

Po Mišių prasidėjo suvažiavimo programa Sporto halėje. Žodį tarė kard. Sladkevičius, vysk. Baltakis ir vyriausybės atstovas Justas Paleckis. Pirmas posėdis skirtas šeimos klausimams. Gydytoja Emilija Montvilienė kalbėjo apie šiandienines šeimos negeroves. Liudvika Pociūnienė nagrinėjo temą „Moteris: motina šeimoje", o dr. Ona Keturkienė — „Žmogaus ruošimas šeimai".

Antram posėdyje aptarti žmogaus auklėjimo klausimai. Jadvyga Stanelytė kalbėjo apie 'Caritas' nuostatą šiais klausimais. Prof. Meilė Lukšienė referavo temą „Tautos mokykla ir dorovės klausimai"' Aušra Karaliūtė — „Šių dienų jaunimo problemos 'Caritas' šviesoje". Šeimos bei auklėjimo klausimais buvo priimtos rezoliucijos. Jose pasisakoma dėl Lietuvos Konstitucijos pataisų ir dėl tautinės mokyklos.

Po pietų vyko posėdis skirtas tautos bendrijos atkūrimo klausimams. 'Caritas' dvasios vadas kun. Tamkevičius nagrinėjo temą „Parapija ir 'Caritas'", o mokytoja Bernadeta Mališkaitė — „Mokytojo vaidmuo tautos atgimimo laikotarpyje".

Sekmadienio ryte prieš Mišias delegatės išsirinko valdybą bei tarybą. Tarybai vadovaus Albina Pajarskaitė.

Po Mišių Kauno arkikatedroje, kurias atnašavo kard. Sladkevičius, suvažiavimas tęsėsi Sporto halėje. Posėdyje apie vargo mažinimą pranešimus skaitė Olga Kazlienė („Žmogaus vargo šaknys") ir Albina Pajarskaitė („Šių dienų vargo mažinimas: 'Caritas' Lietuvoje".) Buvo pasisakyta kad kol toks reikalavimas nebus patenkintas, 'Caritas' narės rems kareivius, tarnaujančius už Lietuvos ribų. Suvažiavimo gale buvo priimtas kreipimasis į Lietuvos žmones.

'Caritas' suvažiavime dalyvavo įvairūs vyriausybės atstovai. Svečių tarpe buvo Sąjūdžio Seimo tarybos pirmininkas Vytautas Landsbergis. Iš neformalių grupių suvažiavimą pasveikino Krikščionys demokratai, Helsinkio grupė ir ateitininkai. Taipogi dalyvavo svečiai iš užsienio: vysk. Baltakis, Katalikių moterų atstovės Apolonija Sereikytė ir Albina Lipčienė. Buvo ir svečių iš Estijos, Latvijos ir Ukrainos, kurie nori savo respublikose steigti 'Caritas' sambūrius.

'Caritas' tarybos pirmininkė Albina Pajarskaitė Lietuvių Informacijos Centrui paaiškino apie 'Caritas' sambūrio įsteigimą Lietuvoje bei numatytą veiklą. Pernai metų rugpjūčio 26 d. aštuonių moterų iniciatyvinė grupė pradėjo organizuoti 'Caritas' grupes. Dabar kiekviename Lietuvos rajone yra bent po vieną 'Caritas' grupę.

Pasak Pajarskaitės, kai kuriuose rajonuose yra išsivysčiusi gana plati veikla. Marijampolės skyriuje jau veikia visos 'Caritas' sekcijos. Šeimos sekcija rūpinasi jaunų šeimų globa, pradėjo ruošti jaunavedžius šeimos gyvenimui per paskaitėles. Skaito paskaitas ir žmogaus auklėjimo sekcija. Auklėjimo temą ypatingai svarsto jaunimo grupėse. Marijampolėje išvystytas darbas globojant našlaičius ir senelius. Auklėjimo darbe reiškiasi Panevėžio 'Caritas' grupė, kuri yra įsikūrusi pedagoginę mokyklą.

'Caritas' eilėse pirmauja senelių globa. Anot Pajarskaitės, narės išrūpino, kad senelių namuose būtų laikomos šv. Mišios sekmadieniais. Tose Mišiose dalyvauja ir jaunimas su giesmėmis. Tokią veiklą yra išvystę Utenoje bei Šiauliuose.

Kaune ir Vilniuje susidarė 'Caritas' grupės beveik prie kiekvienos parapijos. Pajarskaitė teigė, kad į 'Caritas' įsijungia inteligentai.

'Caritui' rūpi įsigyti savo spaudos organą ir gauti juridinį statusą. Anot Pajarskaitės, 'Caritas' žada netrukus pristatyti pareiškimą LTSR Ministrų tarybai dėl juridinio asmens statuso ir turi didelių vilčių, kad atsakymas bus teigiamas: „Kadangi tiek prieš suvažiavimo ruošimą, tiek suvažiavimo metu, mes jutome iš visų žmonių labai didelį pritarimą. Taip pat jautėme ir vyriausybės pritarimą: nors neatvyko partijos sekretorius Brazauskas, bet atsiuntė mums malonų sveikinimą".

Įsigijus juridinį statusą, Caritas galėtų steigti įstaigas. Pasak Pajarskaitės, 'Caritas' norėtų steigti privačias mokyklas, kooperatinius darželius, globos namus.

CARITO KREIPIMASIS Į LIETUVOS ŽMONES

Katalikiško moterų sambūrio 'Caritas' steigiamasis suvažiavimas dvi dienas svarstė labai skaudžią moralinę tautos padėtį. Stalinizmo ir stagnacijos metais viešpataujęs melas ir prievarta, kova prieš religiją ir Bažnyčią sužlugdė dorinį žmonių pagrindą. Sukoncentravus dėmesį į ekonominį gerbūvį, išsivystė egoizmas ir groboniška žmogaus veikla nuo kurios sudėjavo ir gamta ir pats žmogus. Religinių vertybių paneigimas žmonių dėmesį nukreipė į kūno kultą, o malonumo ieškojimas nugramzdino žmogų į moralinį liūną. Sudarkė šeimas, atsirado daugybė vienišų motinų ir našlaičių. Baisiai išaugę alkocholizmas ir narkomanija suluošino daugelio žmonių ir šeimų gyvenimą, o labiausiai nuo jų nukentėjo vaikai. Šiandien mes visi susirūpinę tautos atgimimu. Mūsų giliu įsitikinimu, neužtenka ekonominių dėsnių ir politinių pertvarkymų. Viso pirmo reikia dvasinio atgimimo.

Brangūs Lietuvos žmonės, suvokime ir įvertinkime savo ir savosios tautos didžiasias vertybes, o ypač meilę ir gailestingumą. Labai branginkime žmogaus pradžios ir brendimo lopšį — šeimą. Grąžinkime ir šeimos dorą, skaistumą ir blaivumą, rūpinkimės vaikais netekusiais tėvų, siekime, kad kiekvienas negimęs kūdikis būtų saugus po motinos širdimi. Šeimos atgaivinimui burkime visas materialines, intelektualines ir moralines jėgas, nes nuo šeimos, kaip nuo šaknų, priklauso tautos ateitis. Ypatingos mūsų meilės ir globos tesusilaukia vaikai ir jaunimas. Padėkime jiems susirasti tiesą, sulaukti, kad dora yra ne tik tautos gyvenimo pagrindas, bet ir jų pačių laimės šaltinis. Padėkime jaunimui suprasti savo pašaukimą ir tinkamai pasiruošti jį vykdyti. (...) Tegul ant mūsų vaišių stalo nebūna alkoholinių gėrimų, o atlyginimą, padėką ar dovaną svaigalų forma prisilaikykime įžeidimu (...) Žinokime, kad visi esame reikalingi kitų paramos. Reikia daryti atgailą, ištaisyti klaidas ir apsileidimus. Reikia sugrąžinti mūsų gyvenimo pagarbą Dievui ir krikščioniškoms vertybėms, nes be Dievo mes dvasiškai neatgimsime, o mūsų meilė Tėvynei ir žmonėms neturės gilesnio pagrindo. Supraskime, kad tik suteiktomis, nors ir silpnomis jėgomis galėsime užgydyti žaizdas ir atgimti laisvam, gražiam ir prasmingam gyvenimui.

Kviečiame visus, jaunus ir subrendusius, inteligentus ir darbininkus, kunigus ir pasauliečius, visas savo jėgas pašvęsti žmogaus auklėjimui, vargo mažinimui, dvasinių vertybių puoselėjimui, ir pasitikėkime, kad Dievas, kurį mes mylime, bus su mumis ir mūsų darbą laimins.

Lietuvos Katalikių moterų sambūrio 'Caritas' steigiamasis suvažiavimas

Kaunas, 1989 m. balandžio 16 d.

LIC

DEMOKRATŲ PARTIJA MITINGAVO KALNŲ PARKE

Balandžio 16 d. 14.00 val. Vilniuje Kalnų parke tūkstančiai žmonių susirinko į Lietuvos Demokratų Partijos mitingą.

Sąjūdžio būstinės Vilniuje žiniomis, į mitingą susirinko nuo 15.000-20.000 žmonių. Mitingo tema: „Konstitucija ir demokratija". Vienas po kito kalbėtojai reikalavo Lietuvos nepriklausomybės, ragino išvesti sovietų kariuomenę iš Lietuvos, pasisakė prieš įsaką dėl baudžiamojo kodekso papildymo.

Pasak LPD lyderio Petro Vaitiekūno, kalbėtojai norėjo aptarti „kaip mūsų samprotavimu turėtų vystytis konstitucijos svarstymas šiuolaikiniame etape" bei komentuoti įsaką, kurio paskelbimas sutapo su įvykiais Gruzijoje. Įsakas nustato bausmes, taikytinas asmenims, diskredituojantiems valdžios organus ir valdžios atstovus. Anot Vaitiekūno, įsakas dar labiau sugriežtina ir suvaržo demokratines teises Sovietų Sąjungoje, įveda juridinį veiksmą pagal kurį gali teisti asmenis už kritiką ir nuomonės pasakymą.

Tarp kalbėjusių buvo atsikuriančios Demokratų partijos politinės organizacijos narys, teisininkas Jonas Gelažius, LPD laikraščio „Vasario 16-toji" redaktorius Juozas Krivas, Lietuvos Laisvės Lygos vadovas Antanas Terleckas ir Vilniaus Sąjūdžio tarybos narys, šaltkalvis Vytautas Vlikelis.

Krivas priminė, kad š.m. gegužės 12 d. sukanka 51 metai nuo *de jure* galiojančios Lietuvos konstitucijos paskelbimo dienos. Jo nuomone, tiktai ši konstitucija „Molotovo-Ribentropo Pakto ir jo pasėkmių fone turėtų tapti tuo atramos tašku, kurio pagalba būtų formuojamas visuomenės požiūris į primestą Lietuvai siūlomą konstitucijos projektą". Šių faktų akivaizdoje, Krivas siūlė artimiausiu laiku priimti pataisas į veikiančią LTSR Konstituciją, kas suteiktų galimybę išvengti tokių „sovietinės valdžios manevrų", kaip neseniai paskelbtas įsakas.

Vytautas Vlikelis kandžiai atsiliepė apie kruviną susidorojimą su taikiais demonstrantais Gruzijoje: „Visi šnekam Stalinas, Stalinas, Stalinas... Dabar demokratija, demokratija, demokratija. Važiuoja mūsų šviesus tėvelis į Angliją, reklamuojasi visame pasaulyje, tampa populiariausiu politiku..., o demokratija pasiekė apopėjų ir žmones kapoja lopėtom... Nuostabu...".

Leidimas mitinguoti buvo gautas iš Vilniaus vykdomojo komiteto, kuris pažymėjo, kad jį formaliai duoda tik trim žmonėm — Boleslovui Bilotui, Povilui Pečeliūnui ir Petrui Vaitiekūnui, kadangi Demokratų partija neregistruota. Leidimas buvo paskelbtas „Vakarinėse Naujienose" ir „Komjaunimo Tiesoje".

Petro Vaitiekūno žiniomis, Demokratų partijos skyriai kuriasi rajonuose, pvz. balandžio 4 d. įvyko LDP Kauno skyriaus steigiamasis susirinkimas. LPD lyderiai rytoj vyksta į Kauną tam skyriui suteikti įgaliojimus savarankiškai priimti narius bei organizuoti kuopeles įstaigose ir organizacijose. Panašūs įgaliavimai suteikti Šiauliuose.

Anot Vaitiekūno, kas penktadienį Vilniuje į LDP koordinacinius pasitarimus susirenka tarp 120-150 žmonių.

LIC

LIETUVOJE

Įsteigta ūkininkų sąjunga

Žemė ūkio akademijoje susirinkę savarankiški ūkininkai nutarė atkurti Lietuvos ūkininkų sąjungą. Ji sieks ūkininkų atgimimo Lietuvos kaime, gins jų teises, ieškos būdų ūkininkavimui gerinti. Rajoninėse ūkininkų konferencijose tariamasi apie žemės ūkio kooperatyvų, akcinių bendrovių steigimą, taip pat, apie galimybes išauginti ekologiškai švarias daržoves, vaisius ir uogas, gaminti švarų pieną, mėsą ir kitus produktus.

Igno Šeiniaus minėjimas

Balandžio 3 dieną Menininkų rūmuose, Vilniuje, įvyko rašytojo Igno Šeiniaus gimimo 100-jų metinių minėjimas.

Rašytojas Ignas Jurkūnas-Šeinius Lietuvos nepriklausomybės metais ilgą laiką dirbo diplomatinėje tarnyboje, buvo Lietuvos ministru Skandinavijos kraštams, gyveno Stockholme. 1933 metais grįžęs į Kauną, redagavo „Lietuvos aidą", vėliau buvo Klaipėdos gubernatūros patarėjas. Bet 1940 metais vėl persikėlė į Stockholmą, kur 1959 m. mirė.

Į minėjimo iškilmes į Vilnių buvo atvykęs iš Švedijos rašytojo sūnus advokatas Irvis Šeinius su žmona.

Dar neturi teisių

Kaip praneša TIESA (IV.4), Vilniuje buvo suruošta spaudos konferencija, kurioje buvo „atvirai kalbama" apie santykius tarp valstybės ir Bažnyčios. Paaiškėjo, kad sąžinės laisvės įstatymo projektas vis dar svarstymo stadijoje. Religijos reikalai tvarkomi iš Maskvos. Šioje srityje jokio savarankiškumo nėra. Iš Maskvos dar negauta atsakymo į pageidavimą, kad Respublika pati galėtų tvarkyti santykius su jos teritorijoje esančiomis religinėmis bendruomenėmis.

Lietuvoje yra katalikų, sentikių, stačiatikių, liuteronų, reformatų, babtistų, musulmonų, judėjų, karaimų ir penkiosdešimtininkų religinės bendruomenės. Jiems vadovauja dešimt religinių centrų. Viso yra 781 religinė bendruomenė (parapija).

Moterų mitingas

Balandžio 2 dieną Kalnų parke, Vilniuje, Lietuvos moterų sąjungos organizacinė grupė surengė mitingą Lietuvos jaunuolių problemoms aptarti.

Savo sielvartu ir nerimu pasidalijo motinos, kurių sūnūs žuvo atlikdami karinę prievolę. Mitinge kalbėję Sąjūdžio nariai kėlė klausimą, kad Lietuvos jaunuoliai galėtų karinę prievolę atlikti savo gimtinėje arba bent Pabaltijo respublikose.

Pašalintas iš partijos

Balandžio 3 dieną LKP Vilniaus miesto Spalio rajono komitetas painformavo, kad juridinės konsultacijos advokatas Kazimieras Motieka, atsisakęs būti partijos nariu, pašalintas iš Tarybų Sąjungos Komunistų partijos.

Adv. K. Motieka, kaip Sąjūdžio remiamas kandidatas, per neseniai vykusius rinkimus buvo išrinktas TSRS liaudies deputatu. Rinkimų kampanijoje jis pasisakė už Lietuvos nepriklausomybę, ką partijos narys neturėjo teisės daryti.

Nauji garbės daktarai

Balandžio 1 d. Vilniaus universitetas paminėjo savo 410 metų sukaktį. Ta proga žymiems užsienio mokslininkams buvo įteikti garbės daktarų diplomai. Tarp jų diplomą gavo išeivijoje (JAV) gyvenantis inžinierius Valdas Adamkus.

Būdamas gamtos apsaugos specialistas, Valdas Adamkus pasisakė TIESOS korespondentui apie Lietuvos ekologines problemas. Jis yra susirūpinęs, kad Kauno kanalizacijos valymo įrengimų projektavimas tęsiasi pernelyg ilgai. Penkeri metai kol realiai bus imta statyti įrengimus. „Taip ilgai nuodyti Nemuną tiesiog nusikaltimas" — pasakė V. Adamkus.

Apie Lietuvos politinę ateitį jis pasakė: „Aš asmeniškai be jokių išlygų pasisakau už laisvą lietuvių tautos apsisprendimą ir nepriklausomą politinį gyvenimą. Tokia nuomonė dominuoja ir didžiojoje išeivijos dalyje.

Balio Gajausko laiškas

Gautas per Škotijoje gyvenančio EL *skaitytojo malonę.*

Aš, Balys, sugrįžau lapkričio septintą į Kauną iš Čiumikano prie Ochotsko jūros. Trėmime išbuvau beveik du metus. Reikėjo išbūti penkis metus. Užsienio visuomenės parama ir pastangos tėvynėje pagreitino mūsų paskutinių lietuvių tremtinių grįžimą į tėvynę. Paskutiniai dešimt metų konc-lageryje buvo labai sunkūs. Skirtingai sunkūs nuo tų dvidešimt penkių metų, kuriuos teko išbūti anksčiau. Bet su Dievo pagalba ištvėriau visus sunkumus. Sveikata labai nesiskundžiu, nors vargina mane kraujo spaudimas. Dar yra daugiau smulkesnių negalavimų. Bet dėlto labai nesisieloju, nes praėjau sunkų gyvenimo kelią, be to, jau amžius, savo daro. Grįžęs turiu priprasti prie lasivesnio gyvenimo. Po tiek metų Kaunas pasikeitė, žmonės keitėsi: vieni suaugo, kiti — mirė. Bet svarbiausia, tai šiek tiek pasikeitė mūsų vidujinis gyvenimas: laisviau galime kalbėti, rašyti, išejo į viešą gyvenimą Lietuvos vėliava, himnas, vytis, pagyvėjo kultūrinis gyvenimas, tačiau nusmukusi ekonomika ir toliau smunka, žmonių ekonominis gyvenimas sunkėja, infliacija smarkiai griaužia rublį. Visokie persitvarkymai yra labai riboti ir mes į juos labai atsargiai žiūrime. Praeitų metų entuziazmas Lietuvoje mažai ką davė. Sekame įvykius toliau ir stengiamės juos realiai vertinti. Kaip mano gyvenimas klosis — nežinau. Nuo visuomeninio gyvenimo nesišalinu ir galvoju nesišalinti.

Gražinutė mokosi trečioje klasėje (trečius metus). Pas mus labai prasti vadovėliai. Be to, patys mokymo metodai gana primityvūs. Net lyginant su kitų komunistinių šalių mokyklomis, mūsų mokyklos atsilikę. Šiais metais lankėsi Vengrijos pedagogai J. Jablonskio mokykloje, kurioje mokosi Gražinutė, tai jie stebėjosi kokie mūsų prasti vadovėliai. Ši mokykla yra pati geriausia Kaune. Be to, vienintelė mokykla su sustiprinta anglų kalba (mokina nuo antros klasės). Kita mokyklos blogybė, kad mūsų mokytojai negali susipažinti su užsienio pedagogų pasiekimais, o stažuotis retai ką išleidžia. Užsienio vadovėlių jie net nematę. Mano toks prašymas. Jeigu Jūs galite atsiųsti kelis vadovėlius, tai būtų labai gerai. Norėčiau gauti anglų mokyklų matematikos vadovėlius tretiems mokymo metams. Suprantama, anglų kalba. Du tuos pačius vadovėlius: vienas būtų mokytojai, o kitas — Gražinutei. Mokytoja galėtų palyginti anglų kalbos vadovėlius su mūsų. Gal galėtų ką nors naudinga pritaikinti mūsų mokyklai. Be to, ji praplėstų savo akiratį. Vadovėliai gali būti ir vartoti. Už knygas nereikia mokėti muito mokesčio.

Būtų įdomu sužinoti apie Jūsų gyvenimą, gyvenimo sąlygas, apie lietuvių gyvenimą Škotijoje? Aš labai įdomaujuosi lietuvių gyvenimu užsienyje, nes pats didesnę gyvenimo dalį pragyvenau ne tėvynėje.

Mes ruošiamės važiuoti į svečius į JAV. Turime dokumentus trims mėnesiams, tik trūksta bilietų. Mažai skrenda lėktuvų, o keleivių daug, tai ilgai reikia laukti bilieto. *)

Siunčiu dvi nuotraukas. Nuotraukos darytos pernai vasarą, kai žmona ir dukrelė lankėsi pas mane Čiumikane. Vienoje — mes trys prie bendrabučio barako durų. Kitoje — Gražinutė prieš mano kambario langą pernai vasarą.

Linkiu Jums sėkmės ir Dievo palaimos.

Su pagarba, **Balys**

*) „TŽ" rašo, kad B. Gajauskas atvykęs iš Lietuvos kovo 12 d. dalyvavo Klivelando skautų Kaziuko mugėje.

DAUG CENZŪROS PRALEISTA

Plačiai skaitomas Lenkijos katalikų savaitraštis *Tygodnik Powszechny* vasario 5 d. laidoje paskyrė ištisus du puslapius Lietuvos pertvarkymo sąjūdžiui ir lietuvių-lenkų santykiams. Spausdinami istoriko Piotrio Losovskio straipsnis „Sąjūdis ir lenkai" ir Mareko Karpo pasikalbėjimas su Sąjūdžio vadovu profesorium Vytautu Landsbergiu. Losovskis chronologiškai aprašo Sąjūdžio atsiradimą ir lietuvių atgimimo nuotaikas. Autoriui atrodo, kad Sąjūdis esąs nepalankus lenkams, bet reiškia įsitikinimą, kad lietuvių visuomenė ir Sąjūdžio vadovybė yra kitokio nusistatymo.

Sąjūdžio seimo tarybos pirmininkas Vytautas Landsbergis pokalbyje su laikraščio *Tygodnik Powszechny* bendradarbiu pateikia Sąjūdžio programos metmenis. Jis pabrėžia, kad aukščiausias Sąjūdžio tikslas pasiekti Lietuvos suverenumo, nors tai nebūtinai turi reikšti išstojimą iš Tarybų Sąjungos. Kalbėdamas apie lietuvių ir lenkų santykius, Landsbergis pažymėjo, kad lenkų spauda skelbia nepatikrintas žinias iš Lietuvos ir todėl Lenkijos visuomenei sunku patirti, kas iš tikrųjų vyksta Lietuvoje. Jis pažymėjo, kad Lenkija galėtų daug nuveikti abiejų tautų labui, informuoti Europą apie Lietuvą ir jos problemas. Abu straipsniai praėjo cenzūrą, kuri sulaikė poeto Justino Marcinkevičiaus žodžius apie Molotovo-Ribentropo paktą, cituojamus Losovskio, ir dalį Landsbergio atsakymo, kad Lietuva neišdavė Estijos. Laikraštis cenzūros išbrauktas vietas pažymi brūkšniais ir nurodo, pagal kokį spaudos priežiūros įstatymo straipsnį tai daroma.

(LER)

Du vertingi Nidos leidiniai

„Nida" yra vienas iš nedaugelio išeivijos knygų klubų (kiti — *Draugo, Ateities, Mackaus)*, kurie, kad ir sunkiai versdamiesi, vis dar „laikosi virš vandens", leidžia naujas knygas, palaiko gyvą kūrybinį lietuvišką žodį. „Nida" — Anglijoj leidžia ir „Europos Lietuvį", vienintelį laisvą periodinį leidinį visoj Europoj; jokių pagalbinių pajamų, kaip tik prenumeratorių pinigėliai... O laikosi, nenusimena ir tęsia kūrybinį darbą.

Štai Klubo nariai neseniai gavo du naujus leidinius:

1. Jurgis Gliauda „Atolas-Koralų sala", romanas, „Nidos" knygų klubo leidinys nr. 115, 1986. Kaina 6 dol., kietais viršeliais — 8,50 dol.

Feliksas ir Vincas Rikantai, šaunuolis jų tėvas Zenonas... Skaisti mergaitė-slaugė Vilbena Gudaitytė ir jos teta Vanda Širkaitė. Dar Ipolitas Girinis, Vingra ir jo gražuolė žmona Lora, pabėgusi su latviu poetu Janiu Milts. Štai ir visa lietuviška panorama didmiesty, kur į kuklią lietuvišką salę kviečiamas iš Vilniaus solistas, nors vis dar tebesvajojama grįšt vien į laisvą Lietuvą.

Vingra sukrėstas modernaus gyvenimo: jo žmona „išplaukė į plačius vandenis", siekdama parodyti ekrane savo išorinį grožį. Užtat chemikas Dovas Vingra žada išvykt dirbti į Arabijos dykumas, kur turės gerai atlyginamą; darbą ir... vienumą; nes palieka net savo didžiulę biblioteką, daugiausia vilniškių (neišpjaustytų!) knygų

Feliksas turi „slaptą ryšį" su Elvyra Estrada, o svajoja apie skaisčią Vilbeną, kuriai jis norėtų kada nors pasipiršti.

Ipolitas Girinis, rašąs romaną, studentas Vincas, moterų lygos narė Beverly ir kiti bei kitos, gerdami vyną suėjimuose, turi progos diskutuoti įvairius inteligentų gyvenimo aspektus.

Zenonas Rikantas, našlys, kitados romamantiškai prasilenkęs su Vilbenos teta, nuolat plaka liežuviu abu savo sūnus, kad netingėtų: greičiau vestų ir parūpintų jam būrį anūkų...

Vilbena užpuolikas naktį po darbo garaže išprievartauja, ir staiga pagrindinių charakterių gyvenimo kryptis iš ryškėja valandomis... Vincas, kuris galvojo, kad jo brolis piršis Vilbenai, ir ji bus su juo laiminga, buvo apsisprendęs tapti dvasininku. Bet kai jis apie Vilbenos nelaimę praneša Feliksui, jo brolis pasirodo mergaitės nemylįs... Tai dar labiau prislegia Vincą, mylintį Vilbeną, nes lankant jam ligoninėj nuskriaustą mergaitę, ji kliedėdama kartoja vien Felikso vardą... O kai po ilgų svarstymų ir pergyvenimų galų gale Feliksas suvokia jo gyvenimui Vilbenos būtinybę, jo veržimasis prie mergaitės pavėluotas: ji su teta Vanda išvykusi „ilgų atostogų", niekam nepranešus, kuria linkme.

Taip Koralų sala, žaliuojantis ir žydintis atolas, kur buvo dailininko išreikštas paveiksle, kabėjusiame Vandos bute, kuriuo ir Vilbena vis grožėdavosi, toji svajonių sala niekad nebuvo pasiekta: Vilbena su teta žuvo auto katastrafoj, vos pradėjusios savo atostogų kelionę. Didžiulis sunkvežimis greitkely (irgi modernaus gyvenimo simbolis) išklaidino jas iš kelio ir prapuldė...

Jurgio Gliaudos romanai visada nagrinėja kurią nors problemą, naują arba naujoje šviesoje pristatomą. Tai ir sudaro jo romanų įtampą bei skaitant visą įdomumą. Šis romanas — įdomus žvilgsnis į etnikų psichiką, jų problemas ir viltis moderniame svetimų didmiesčių gyvenime. Tos trapios viltys pavirsta lyg į svajonę (šį karta — sustingusią paveiksle), kuri taip ir nepasiekiama. Liūdna atomazga; bet įvairūs charakteriai romaną daro įdomų, patrauklų, skaityti.

2. Bronius Daunoras — „Čekisto naguose", prieš 3 m. Anglijoj mirusio žuralisto-rašytojo Broniaus Daunoro atsiminimai. „Nidos" knygų klubo leidinys nr. 114, 1987 m. Kaina 4,50, kietais viršel. — 7 dol.

Plona knygelė, sutirštintų psichologinių ir fizinių kankinimų istorija, paties autoriaus tiksliai ir vaizdžiai užrašyta.

Panevėžietis rašytojas (gimęs 1906 m. Vadokliuose, miręs Londone 1985 m.) yra dirbęs „Lietuvos aido" administracijoj, „Ūkininko patarėjo" ir „Sodybos" redakcijose. Anglijoj — Coventry turėjo mažą spaustuvėlę, leido humoro laikraštį „Apuoką", žurnalą „Klajūnas", paskui pradėjęs „Nidos" leidinių spausdinimą. B. Daubaro slapyvardžiu yra išspausdinęs apysakas „Čekisto naguose", „Išpirktoji mirtis", „Preferansas tamsoje", „Nylono adytoja", „Mėlyna suknelė", „Duonos beieškant", „Medinė širdis".

Atskiru leidiniu „Čekisto naguose" išspausdinta po autoriaus mirties žmonos Bronislavos rūpesčiu.

Vaizdžiai aprašyta, kaip NKVD agentai užverbuodavo žmones, įtraukdavo į sekimo pinkles, kad kitus išduotų ir suiminėtų. Nori-nenori įtraukę, vis tiek, anksčiau ar vėliau stengėsi įpainiotąjį sunaikinti. Tai baime bei klasta paremta sistema, kuri nuo pat sovietinių laikų pradžios žudė ir tebežudo mūsų tautą iš išorės ir iš vidaus, persunkdama ta „sekimo" ir išdavinėjimo brolžudiška psichologija. Šis psichologinis, ne vien fizinis, teroras apysakoje — tikroviniuose autoriaus išgyvenimuose — gerai pavaizduotas.

A.R. (Laiškai Lietuviams)

Lietuvos Iniciatyvinės Helsinkio susitarimams remti grupės
DOKUMENTAS NR. 63
Tarptautinės žmogaus teisių asociacijos Lietuvos skyriaus
DOKUMENTAS NR. 18

LTSR Aukščiausios Tarybos Prezidiumui, ir kopijos: *Tarptautinei žmogaus teisių asociacijai Frankfurte prie Maino.*

Vadovaudamiesi Visuotinės žmogaus teisių deklaracijos 13-ju straipsniu ir Tarptautinio pilietinių ir politinių teisių pakto, ratifikuoto TSRS 1973 metais, 12-ju straipsniu ir naudodamiesi teise, numatyta 1978 metų istatymu apie TSRS pilietybę 17-tu straipsniu, prašome suteikti sąlygas Kristinai Nazarienei, dukrai Broniaus, emigruoti į Kanadą. Atkreipiame dėmesį, kad pastaruoju metu jai taikomas psichologinis spaudimas.

(Priede: Kristinos Nazarienės 1989 m. sausio mėn. 25 d. pareiškimas.)

Vilnius, 1989 m. sausio 27 d.

Vytautas Bogušis
Lietuvos Helsinkio grupė
Teodora Kazdailienė
Tarptautinė žmogaus teisių asociacija, Lietuvos skyrius

VILKAS IR AŠ

Morris Erwin, *Reader's Digest*

Vienišuose Aliaskos Tyruose atsitiko kažkas gražaus ir kažkas mistiško

Vieną pavasario rytą, daugelį metų atgal, ieškodamas aukso Coho Įlankoje, pietryčių Aliaskos Kupreanof saloje, aš išėjau iš maudų ir mėlynųjų eglių miško, ir sustingau savo pėdose. Nedaugiau kaip 20 žingsnių nuotolyje, lėkštame durpyne medžiotojo George spąstuose, buvo sugautas didelis juodas Aliaskos miško vilkas.

Senukas George, buvo miręs praėjusią savaitę nuo širdies smūgio, tai vilko laimei, kad aš čia atėjau. Dabar, sumišęs ir išsigandęs mano priartėjimo, įtemdamas spąstų grandinę, vilkas traukėsi atbulas. Dar pastebėjau, kad tai vilkė ir jos speniai buvo pilni pieno. Kur nors urve išalkę vilkiukai laukė savo motinos.

Iš išvaizdos sprendžiau, kad vilkė spąstuose tebuvo išbuvusi tik keletą dienų. Tai reiškė, kad vilkiukai galbūt buvo dar gyvi, tikriausiai keletos mylių atstume. Bet, aš galvojau, jei aš bandysiu vilkę išlaisvinti, ji taps plėšri ir sudraskys mane į gabalus.

Taip aš nutariau surasti vilkiukus. Pradėjau ieškoti vilkės pėdsakų, kurie mane nuvestų į jos urvą. Laimei, dar buvo išlikę keli lopiniai sniego. Tuojau suradau pėdsakus vedančius aplink pelkyną.

SUSITIKIMAS

Pėdsakai vedė pusę mylios per mišką, paskui uolomis apmėtyta dauba. Pagaliau, didžiulės mėlynos eglės papėdėje pastebėjau urvą. Viduje buvo tylu. Vilkiukai yra bailūs ir atsargūs ir aš nesitikėjau jų išvilioti į lauką. Bet turėjau mėginti. Aš pradėjau imituoti aukštabalsį vilkės cypimą, kuriuo ji šaukia jauniklius. Atsakymo nebuvo.

Šiek tiek man pakartojus pašaukimą, išlindo keturi mažyčiai vilkiukai. Aš ištiesiau rankas ir jie godžiai žindė mano pirštus. Galbūt alkis padėjo jiems nugalėti natūralią baimę. Tada, vieną po kito susidėjęs į maišą, aš pasileidau slėniu atgal.

Vilkė, mane pastebėjusi, išsitiesė. Galbūt užuodusi savo jauniklius, ji sucypė aukštu graudulingu verksmu. Aš paleidau vilkiukus ir jie lenktyniaudami bėgo prie motinos. Po keletos sekundžių jie jau garsiai žindė jos papilvėje.

Ką dabar daryti? Aš galvojau. Vilkė, aišku, kentėjo. Kiekvieną kartą, kai aš prie jos artinausi, jos gerklėje pasigirsdavo grasinantis urzgimas. Turėdama apginti jauniklius, ji buvo pasiruošusi pulti. Jai reikėjo maisto, aš pagalvojau. Aš turiu surasti jai ką nors paėsti.

Nuėjęs į Coho Slėnį ten pamačiau iš pusnyno išsikišusią nuo žiemos negyvo elnio koją. Aš atpjoviau ketvirdalį užpakalio, o likučius vėl padėjau į gamtos šaldytuvą. Mesdamas vilkei elnienos kulšį aš tyliai raminančiai jai kalbėjau: „Gerai, mamyte, štai tavo pietūs... Bet tik jei tu nustosi prieš mane urzgusi. Štai čia. Nusiramink." Aš numečiau jai kulšies gabalus. Ji juos apuostė ir surijo.

Prisipjovęs maudo šakų, aš pasistačiau pastogę ir joje užmigau. Paryčiu buvau pažadintas keturių minkštais kailiukais „kamuoliukų", jie uostė mano veidą ir rankas. Aš pažvelgiau į baimingą vilkę. Kad tik aš galėčiau įgauti jos pasitikėjimą, aš galvojau. Tai būtų jos vienintelė viltis.

PRIARTĖJIMAS

Per sekančias kelias dienas aš savo laiką paskirsčiau tarp aukso ieškojimo ir bandymo įgauti vilkės pasitikėjimą. Aš jai švelniai kalbėjau, mečiau daugiau elnienos ir žaidžiau su vilkiukais. Po truputį aš vis slinkau arčiau, atsargiai, kad neprieičiau arčiau kaip jos grandinės riba. Didelis gyvulys niekuomet nenuleido nuo manęs savo tamsių akių. „Žiūrėk mamyt," aš prašau. „Tu nori sugrįžti pas savuosius Kalnuose. Nusiramink."

Penktosios dienos prieblandoje aš jai padaviau dieninę porciją elnienos. „Štai tavo pietūs", švelniai kalbėjau priartėdamas. „Žiūrėk, mergyte. Nereikia nieko bijoti." Staiga prie manęs prišoko vilkiukai. Bent jie pasitikėjo manimi. Bet aš buvau bepraderąs prarasti viltį įgauti jų motinos pasitikėjimą. Tada man pasirodė, kad vilkė lengvai mostelėjo uodega. Aš prislinkau prie jos grandinės ribos.

Vilkė nejudėjo. Su baimės pilna širdimi aš atsisėdau 8 pėdas nuo jos. Ji galingais nasrais vienu kandimu galėjo sutriuškinti mano ranką... arba kaklą. Susisupau į antklodę ir atsiguliau miegui ant šaltos žemės. Ilgą laiką neužmigau.

Pabudau brėkštant, pažadintas žindančių vilkiukų garso. Pamažu pasilenkiau ir juos glosčiau. Vilkė sustingo. „Labas rytas, draugai," pasakiau švelniai ir pamažu uždėjau savo ranką ant vilkės sužeistos kojos. Ji suvirpėjo, bet jau negrasino. Tai negali būti, aš galvojau. Bet tai buvo tikrovė!

Aš mačiau, kad spąstų plieninės žiaunos sugavo tiktai du pirštus. Jie buvo sužeisti ir sutinę, bet jei aš vilkę išlaisvinčiau, pavojaus nebuvo, kad netektų pėdos. „Gerai," aš tariau. „Tik dar truputį ir būsi laisva."

Aš paspaudžiau; spąstai atsidarė ir vilkė išsilaisvino. Ji verkšlendama trypčiojo aplinkui. Pagal mano su laukiniais gyvuliais patyrimą laukiau, kad vilkė surinkusi vilkiukus, pranyks miške. Bet ji atsargiai slinko prie manęs.

Vilkiukai žaidžiančiai kandžiojo savo motiną. Ji sustojo prie mano alkūnės. Pamažu ji apuostė mano visas rankas. Po to vilkė pradėjo laižyti mano pirštus. Aš buvau nustebęs. Tai buvo priešingai visam kam aš bet kada būčiau girdėjęs apie miško vilkus. Nors keista, bet viskas atrodė natūraliai.

MIŠKO VADOVAS

Po valandėlės, vilkiukams šokinėjant aplink ją, motina vilkė buvo pasiruošusi kelionei ir ji pradėjo šlubuoti link miško. Po to ji atsigręžė į mane. „Nori, kad aš su tavimi eičiau, mergužėle?" aš paklausiau. Keista, aš susikroviau savo daiktus ir pasekiau ja.

Keletą mylių ėjęę Coho Įlanka, mes pakilome Kupreanof kalnu iki pasiekėme alpininę pievą. Ten, pasislėpusi miško pakraštyje buvo gauja vilkų. Aš suskaičiau devynis suaugusius ir, sprendžiant iš jų išdykavimo, keturis pusiau užaugusius jauniklius. Po kelias minutes trukusio pasisveikinimo gauja pradėjo staugti. Buvo klaikus balsas, besikeičiantis nuo žemų vaitojimų iki aukštabalsio tirolietiško dainavimo.

Sutemus aš pasiruošiau vietą nakvynei. Mano laužo šviesoje ir mėnulio blizgesyje, aš galėjau stebėti paslaptingai ir greitai iš šešėlių iššokančius ir vėl sugrįžtančius žaižaruojančiomis akimis vilkus. Aš nesibaiminau. Paprastai, jie buvo tik susidomėję. Aš domėjausi taip pat.

Pabudau su pirmąja šviesa. Laikas buvo palikti vilkę jos gaujai. Ji stebėjo, kai aš susirinkau savo daiktus ir pradėjau eiti per pievą. Pasiekęs kitą pusę, aš atsisukau. Motina su vilkiukais sėdėjo kur aš juos palikau ir stebėjo mane. Nežinau kodėl, aš pamojavau. Tuo pačiu metu vilkė motina graudulingai sukaukė gryname šaltame ore.

Po keturių metų ir po tarnybos Antrame pasauliniame kare, aš sugrįžau į Coho Įlanką 1945 metais. Po karo baisenybių, buvo gera vėl būti tarp aukštų mėlynųjų eglių ir kvėpuoti pažįstamu Aliaskos miško gaivinančiu oru.

Vieną dieną raudonajam kedre aš pamačiau kabančius spąstus, čia mano pakabintus prieš keturis metus; dabar jų žiaunos, kuriose buvo sugauta motina vilkė aprūdyjusios. Šis vaizdas sukėlė manyje keistą jausmą ir kažkas vertė mane kopti į pievą, kurioje aš mačiau vilkę paskutinį kartą. Ten, stovėdamas ant aukštos iškyšos, aš sušukau žemu vilko balsu. Iš tolo atskrido aidas. Aš vėl sušukau. Ir vėl aidu pasikartojo. Šį kartą aidą sekė ir vilko šauksmas, atskrendantis nuo briaunos, maždaug už pusės mylios tolyje.

Paskui, tolumoje, aš pamačiau tamsų pavidalą, slenkant į mano pusę. Kai jis slinko per pievą, aš galėjau matyti, kad tai buvo juodasis miško vilkas. Visame kūne aš pajutau šaltį. Net po keturių metų aš vilkę tuojau atpažinau. „Labas, senoji mergyte", pasakiau švelniai. Vilkė slinko arčiau; stačiomis ausimis, įtemptu kūnu ir, sustojus keletos metrų atstumu nuo manęs, nežymiai vizgino savo išsipūtusią uodegą. Po kelių momentų vilkė vėl dingo. Tuojau po to susitikimo aš išvykau iš Kupreanof salos ir daugiau šio gyvulio nemačiau. Bet paliko ryškūs prisiminimai, mistiški, truputį baugūs — visuomet bus su manimi; primindami, kad gamtoje vykstą dalykai, egzistuoja virš žmogaus įstatymų ir jo supratimo.

(vertė **J. Lekešys**)

PLB ŽINIOS

Vasario 16-tos iškilmėse Lietuvoje dalyvavo šie LB atstovai: Gabija Petrauskienė, PLB atstovė, Vytautas Birėta, Kanados LB pirmininkas, Mirga Šaltmiraitė ir Arūnas Pabedinskas, abu PLJS atstovai. Kviesti buvo atstovai iš kitų kraštų, bet dėl nežinomų priežasčių TS valdžia nedavė vizų. Taip pat dalyvavo Juozas Sabas iš Vakarų Vokietijos.

PLB vicepirmininkė **Gabija Petrauskienė**

Vasario 16 proga vykusiame Kaune antrajame Sąjūdžio Seime, sveikinimo žodį tarė G. Petrauskienė. V. Birėta ir J. Sabas savo sveikinimo žodį tarė mitinge, Gedimino aikštėje.

Atstovai susitiko su Sąjūdžio pirm. — V. Landsbergiu, A. Čekuoliu — vykdomuoju sekretorium, A. Medalinsku — būstinės vedėju, Antanavičiumi ir Buraču. Taip pat susitiko su L.L. Lygos atstovais ir Politinių Kalinių gelbėjimo komiteto atstovais. Aplankė Kardinolą V. Sladkevičių.

Lietuvos Persitvarkymo Sąjūdžio Tarybos narys kun. Aliulis pranešė, jog atėjo iš Romos pakėlimo į monsinjorus diplomai: Vilniaus Katedros klebonui Kazimierui Vasiliauskui, Šv. Mikalojaus klebonui Juozui Tinačiui, Kalvarijos dekanui Demenčiui ir kun. Kazimierui Pūkenui.

PLB VALDYBOS trečiasis posėdis įvyko Toronte, kovo 4-5 dienomis.

PLB Švietimo pirm. M. Lenkauskienė ragina pravesti vajų vasario 16 gimnazijai remti gegužės/birželio mėnesiais. PLB Švietimo komisiją sudaro PLB — M. Lenkauskienė, Kanados LB — A. Vaičiūnas, JAV LB — R. Kučienė.

R. Kubiliūtė ruošia švietimo specialistų adresyną ir švietimo priemonių katalogą, o Bindokienė jau baigia išleisti savo knygą tautinio auklėjimo tema. Viktė Jankutė-Moss iš Detroito ruošia videojuostą vaikams. Tai pasakos lietuvių kalba mažiesiems.

Ryšių su užsieniu A. Gureckas pranešė, kad pagal Seimo nutarimą nusiųsti sveikinimai Afganistaniečiams rezistentams gelbėjusiems Lietuvos kareivius kovojusius Afganistane. Konferencija su lenkų intelektualais Romoje buvo atšaukta, kadangi Lenkijos Seimas gauna daug atsišaukimų dėl lenkų „persekiojimo" Lietuvoje.

Molotovo-Ribbentropo pakto sukakčiai paminėti siūlomos šios galimybės.

1. atkreipti kraštų vyriausybių bei gyventojų dėmesį į Pabaltijo valstybėms padarytas Molotovo-Ribbentropo paktu skriaudas.
2. reikalauti, kad Tarybų Sąjunga ir Vokietija atšauktų tą paktą,
3. reikalauti, kad būtų minimi *teisingi* istoriniai faktai,
4. pakto panaikinimas atstatytų Pabaltijo valstybių nepriklausomybę,
5. atšaukus paktą, reikalauti, kad Tarybu Sąjunga prisilaikytų su Paltijos valstybės pasirašytomis sutartimis,
6. atkreipti dėmesį, kad Pabaltijo valstybės dar tebėra Rytų Europos zonoje vienintelės Tarybų Sąjungos kolonijos, tuo būdu kelti dekolonizavimo galimybės klausimą.

Tai galima padaryti įvairiai: įteikti kraštų vyriausybėms memorandumus, ruošti demonstracijas, prikalbinti įtakingus valdžios pareigūnus ta proga pasakyti kalbas įvairiuose forumuose ir juose pravesti valdžios rezoliucijas smerkiant paktą ir reikalaujant pakto panaikinimo. Krieptis į žurnalistus ir organizuoti diskusijas šiais klausimais spaudoje, per radiją bei televiziją.

Per paskutiniuosius 7-rius metus „Pasaulio Lietuvis" prarado 800 skaitytojų. Reikia rasti naujų skaitytojų, kad žurnalas galėtų išsilaikyti.

PLB INFO

SĄJUDŽIO SEIMO NARIAI PASISAKO APIE PARTINĘ VEIKLĄ LIETUVOJE

Lietuvos Persitvarkymo Sąjūdžio (LPS) Seimo nariai, susirinkę Vilniuje balandžio 1 d. ketvirtajai sesijai, buvo paprašyti atsakyti į klausimus anketoje, kurią paruošė LPS Seimo tarybos sociologinių tyrimų centras. Seimo sesijoje dalyvavo 186 iš 220 narių. Į klausimus atsakė 176. Spausdiname duomenis. (Skliausteliuose pažymėtas siūlomų atsakymų pasirinkimo nuošimtis).

1. Ką jūs manote apie Lietuvos Persitvarkymo Sąjūdžio ateiti? — **a.** LPS turi likti pažangiųjų judėjimu (27 %), **b.** LPS turi tapti partija (18 %), **c.** iš LPS turėtų išsirutuliuoti kelios partijos (25 %), **d.** LPS ir iš jo kilusios partijos galėtų egzistuoti (29 %), **e.** *palikta savai nuomonei* (01 %).
2. Kokia turėtų būti Lietuva? — **a.** vienpartinė (00 %), **b.** dvipartinė (05 %), **c.** daugpartinė (95 %), **d.** nežinau (00 %).
3. Jeigu manote, kad Sąjūdis turi tapti partija, kada tai turėtų įvykti? — **a.** dar šiais metais (09 %), **b.** ateinančiais metais (12 %), **c.** po dviejų-trijų metų (10 %), **d.** vėliau (04 %), **e.** sunku tiksliai nustatyti (18 %), **f.** Sąjūdis niekada neturi tapti partija (47 %).
4. Kuriai iš pastaruoju metu Lietuvoje susikūrusių partijų jūs simpatizuojate? Parašykite. — **Demokratų partijai** (37 žmonės), **Krikščionių demokratų partijai** (34 žmonės), **Socialdemokratų partijai** (14 žmonių), **Tautininkų partijai** (3 žmonės), **Komunistų partijai** (1 žmogus), **Lietuvos Laisvės lygai** (1 žmogus), **Žaliesiems** (5 žmonės).
5. Jeigu iš Sąjūdžio išsirutuliuotų partija, ar jūs stotumėte į ją? — **a.** taip (43 %), **b.** dar nežinau (38 %), **c.** ne (12 %), **d.** likčiau Komunistų partijoje (04 %),**e.** neišduočiau partijos, kuriai šiandien priklausau (03 %).
6. Kaip jūs vertinate Lietuvos Demokratų partijos veiklą? — **a.** gerai (17 %), **b.** patenkinamai (25 %), **c.** prastai (08 %), **d.** apie ją ne ką žinau (49 %), **e.** *pateikti savo nuomonę* (01 %).
7. Kaip turėtų vystytis Sąjūdžio ir Lietuvos Laisvės lygos santykiai? — **a.** reikia konsoliduotis (38 %), **b.** griežtai atsiriboti nuo Lietuvos Laisvės lygos (02 %), **c.** bendradarbiauti su Lietuvos Laisvė lyga, tik jai pakeitus veiklos metodus (49 %), **d.** apie ją ne ką težinau (04 %), **e.** *paliekant savo nuomonę, kurią nebūtina išsakyt)* (07 %).
8. Ar jūs esate narys — **a** TSKP (32 %), **b.** Komjaunimo (03 %), **c.** Demokratų partijos (03 %), **d.** Krikščionių demokratų (00 %), **e.** Kitos partijos. Kokios *nenurodyta* (01 %), **f.** Nepartinis (61 %).
9. Rinkiminės kampanijos metu kai kurie Sąjūdžio remiami kandidatai buvo šmeižiami. Yra tokios veiklos dokumentinių įrodymų. Ar pritartumėte nuomonei, kad šmeižikams reikia iškelti bylas? — **a.** taip (60 %), **b.** abejoju (28 %), **c.** nereikia (12 %).
10. Už kurį variantą balsuotumėte? — **a.** gerai pataisius, reikia priimti visą Konstituciją (32 %), **b.** Aukščiausios Tarybos sesijoje reikia priimti tik kelis esminius straipsnius (68 %).

LIC

LAF Aktas

Kaip jau rašėme, š.m. pirmosiomis dienomis Vilniuje įvykusiame Lietuvos ateitininkų susirinkime buvo atkurta Ateitininkų Federacija. Susirinkimo dalyviai ta proga priėmė Ateitininkų federacijos atkūrimo Lietuvoje Aktą, kurį spausdiname.

Lietuvos sostinėje Vilniuje 1989 m. susirinkę ateitininkai sendraugiai, buvę ateitininkai sendraugiai, buvę atetininkai studentai ir moksleiviai bei visuomenės atstovai po įvairiausių negandų ir išgyvenimų iškilmingai skelbia apie Ateitininkų Federacijos atkūrimą Lietuvoje, iš naujo patvirtindami, kad „Ateitininkų judėjimas ir savo kilme, ir savo uždaviniais yra lietuvių tautai antrasis, būtent dvasinis atgimimas, kuris iš vienos pusės remiasi tautiniu jos atgimimu, o iš kitos pusės suteikia pastarajam aukštesnės, neprarandamos reikšmės. Todėl ateitininkas turi būti pasiryžęs, tarnaudamas kartu Dievui ir Tėvynei, padėti visas pastangas vyriausiajam savo tikslui realizuoti:

„Visa atnaujinti Kristuje!"

Kartu tvirtai pareiškiame, kad mūsų išeivija ir politiniai tremtiniai yra vienas bendras lietuvių tautos kūnas, o jų tarpe veikiantieji ateitininkai yra mūsų broliai ir sesės.

Ir toliau sunkioje kovoje už savo tautinę egzistenciją mūsų veiklos pagrindu pasilieka įsitikinimas, kad „priklausymas prie Ateities judėjimo privalo būti ateitininko suprantamas kaip sąmoningas nenuilstamas ruošimasis tapti karštu lietuviu patriotu, aiškiai susipratusiu kataliku, tikru inteligentu šviesuoliu, aktyviu veikėju visuomenininku ir gerai pasiruošusiu savo profesijos specialistu".

Tolesnėje savo veikloje ateitininkija vadovausis nuo 1911 m. einančiąja jos ideologine ir orgsanizacine patirtimi, tobulinta mūsų didžiųjų tautos vyrų Stasio Šalkauskio, prano Kuraičio, Prano Dovydaičio, Stasio Ylos ir kitų.

Tepadeda mums Dievas!

Pasirašė ateitininkai sendraugiai, buvusieji studentai ir moksleiviai ateitininkai.

SKAITYTOJŲ LAIŠKAI

RUSAI LAUKIA REVOLIUCIJOS

Tokiu pavadinimu straipsnį įsidėjo žymus anglų savaitraštis *The Sunday Telegraph*, š.m. balandžio 16 d. laidoje.

Tai jau antras įspėjimas apie Sovietų imperijos subyrėjimą. Šio straipsnio autorius, korespondentas Peter Millar iš Maskvos rašo, kad perestroika jau eina prie galo. Sovietų Sąjunga po rinkimų yra atsidūrusi slėgiamoj nuotaikoj. Kai praėjusią savaitę vakarų išminčiai svarstė kaip reaguoti į Gorbačiovo kalbą, Maskvos gyventojai tik klausė — kas bus toliau?

Kai prieš keleta mėnesių, anglų dienraštyje *The Guardian*, tulas Peter Young pranašavo Rusijos revoliuciją 1990 m. lapkričio mėn., tai Peter Millar sako, kad antrosios galybės sostinė„per siūles irsta į gabalus".

Maskvoje, po kietosios sistemos panaikinimo, kiekvienas pasijuto nekompetetingu, bet nepaliečiamu. Rusai prarado savo baimę, bet dar nesuranda kam tikėti. Maskvos puošniausiam rajone — Arbat, poetas skaito satyrines eiles, kritikuojančias biurokratiją, korupciją ir pačią komunistų partiją, o praeiną milicininkai nebekreipia dėmesio net į ten pat pardavinėjamas karikatūras vaizduojančias juos pačius kaip „angelus sargus" su katino veidu.

Vienintelis kelias dabar pasukti atgal politinį liberalizmą — yra represijos pralenkiančios Stalino represijas. O tokioj bendruomenėj represijos yra lygu žudynėms. Riaušės Gruzinijoj ir kastuvais kapojant, kruvinas jų numalšinimas, tai įrodo.

Vienas vyresniųjų aviacijos ministerijos tarnautojų skundėsi korespondentui, kad jo tėvas 1942 m. buvo žiauriai režimo persekiojamas ir sakė: geriau būtų žuvęs kare, negu kentėjęs tą priespaudą.

Korespondentas sako, kad glasnost ir perestroika atleido varžtus Rusijos žiaurumams. Jis padėtį lygina su 19-to amžiaus rašytojo Nikalojaus Gogolio aprašytą savo tautą — kaip troika įkinkyta į roges ir skriejanti į nežinomą ateitį.

K. Vilkonis, Anglija

VOKIETIJA

VASARIO 16 MEMMINGENE

Lietuvos nepriklausomybės atstatymo 71-sios metinės čia paminėtos per Kazimierines — kovo 4 šūkiu — Reikalaujame laisvės ir apsisprendimo teisės Lietuvai. Šventė pradėta rytą kun. Fr. Skėrio laikytomis pamaldomis evangelikams. Minėjimą popiet Šv. Kryžiaus bažnyčios parapijos salėje pradėjo LB apylinkės pirmininkė Herta Schäle. Paskaitininkas kun. Fr. Skėrys glaustai apžvelgė Lietuvos istoriją iki šių dienų. Sveikino burmistras dr. Holzinger, miuncheniečių vardu — dipl. inž. R. Hermanas ir latvių vardu — A. Vilisons. Tautinius šokius šoko Memmingeno taut. šokių grupė, vadovaujama Almos Neumann. Lengvosios muzikos solistė Nelė Paltinienė, palydima muz. Arvydo Paltino, nuotaikingai padainavo keliolika lietuviškų dainų.

Veikė turtinga loterija ir šaltų užkandžių bufetas su lietuviškais valgiais. Šokiams grojo linksma muzika.

Vasario 16 proga šv. Mišias katalikams aukojo prel. Antanas Bunga kovo 5 d.

VASARIO 16-JI STUTTGARTE

Švabų sostinės lietuviai Vasario 16 šventė kovo 5 Kolpingo namuose, Bad Cannstatte. Ekumenines pamaldas tų namų koplyčioje laikė kun. Kaz. Senkus ir kun. Fr. Skėrys. Pastarasis pasakė pamokslą apie krikščionio dalyvavimą tautos švenčių minėjimuose.

Paskaitą apie lietuvių veržimąsi į laisvę nuo seniausių laikų iki šių dienų skaitė dr. Kajetonas Čeginskas iš Müncheno. Sveikino buv. Vidaus reikalų ministerijos darbuotojas Tomaschek, Vokiečių-lietuvių draugijos pirmininkas prof. dr. H.J. Dahmen, ukrainiečių vardu — A. Kosak, Lietuvos vokiečių vardu — Wilde, Stutgarto ukrainiečių grupės pirmininkė I. Partsch, Baden-Württembergo latvių bendruomenės pirmininkas A. Burmeisters, Vokietijos LB valdybos ir Memmingeno apylinkės vardu — kun. Fr. Skėrys ir Vasario 16 gimnazijos kuratorijos valdybos pirmininkas dr. Jonas Norkaitis.

Dainavo ir deklamavo grupė stuttgartiečių ir Vasario 16 gimnazijos kamerinis choras.

VASARIO 16-JI SCHWETZINGENE

Vokietijos LB Schwetzingeno apylinkę anksčiau sudarė Amerikiečių armijos 8591 darbo kuopos vyrai. Nedaug jų dabar beliko — dauguma rentininkai, išsisklaidę po plačią apylinkę. Bet bendruomeniniai ryšiai nenutrūksta. Šiemet Vasario 16 švęsti per puskapis tautiečių susirinko į senąją darbovietę — į 8591 darbo kuopą. Minėjimą atidarė LB apylinkės pirmininkas Jonas Vitkus. Brandžių minčių apie Nepriklausomybės atstatymą pažėrė kun. Fr. Skėrys. Sugiedotas Lietuvos himnas, senokai nebeskambėjęs tų kareivinių sienose. Tą vakarą prie stiklo alaus ar vyno dar ilgai netilo lietuviškos dainos, nes po minėjimo niekas neskubėjo namo. Vasario 16 d. tos kuopos nariai lietuviai buvo atleisti nuo darbo.

VASARIO 16 GIMNAZIJOJE ABITURIENTŲ ŠIMTADIENIS

Šiemet abitūros egzaminus laikys 10 mokinių: Dalytė ir Marius Baliuliai, Tomas Baublys, Astrida Kairytė, Tomas Lorenčas, Erikas Šulcas ir Mikas Veigelis iš Vokietijos, Rimas Čuplinskas iš Kanados, Gabija Diavaraitė iš Mali (Afrika) ir Alain Gromašauskas iš Domininkonų Respublikos. Jie 1988 lapkričio 19 berniukų bendrabučio salėje surengė tradicinį abiturientų šimtadienį. Programa buvo įvairi, išmarginta sąmojais bei kandžiu jumoru. Rengėjų vardu pasveikinimo žodį tarė Dalytė, paaiškindama ir renginio prasmę — tai 100 dienų prieš abitūros egzaminus. Rimas parodė vaizdų iš Gimnazijos gyvenimo. Tomas lietuviškai ir Gabija vokiškai perskaitė 13-tos klasės testamantą — „palikimą" 12 klasei, o Mikas — eilėraštį. Įteiktas raktas 12-tai klasei, kuri, atsilygindama už 13-tos klasės „įžeidinėjimus", nemažiau kandžiai aptarė kiekvieną abiturientą. Dainomis ir vaidinimais linksmino žiūrovus 11, 11b, 12b ir 13b klasių (vyravo pietų amerikiečiai) mokiniai. Berniukų bendrabučio vedėjas Laurynas ir kapelionas Edis susaržavo baigiamuosius abiturientų egzaminus. Programą užsklendė Dalytė, Gabija ir Erikas 13-tos klasės daina.

Tėvų komiteto pirmininkas Rič. Baliulis apdovanojo abiturientus knygomis ir palinkėjo sėkmingai išlaikyti egzaminus.

Po ilgos programos nieko nereikėjo raginti prie užkandžiais apkrautų stalų. Numarinus alkį bei troškulį, prasidėjo šokiai ir kitoks pramogavimas.

Abitūros egzaminai vyko balandžio 10-14 raštu, o gegužės 28 bei 29 — žodžiu.

DAR PENKI SĄJUDIEČIAI IŠRINKTI Į LIAUDIES DEPUTATŲ KONGRESĄ

Penki Lietuvos Persitvarkymo Sąjūdžio remiami kandidatai buvo išrinkti balandžio 9 d. įvykusiuose rinkimuose į TSRS Liaudies Deputatų Kongresą. Naujajam kongrese Maskvoje Sąjūdžio rėmėjai turės 36 iš Lietuvai skiriamų 42 vietų.

Kovo 26 d. įvyko pirmas tūras rinkimų į TSRS liaudies deputatus. Balandžio 9 d. vėl buvo rinkimai aštuoniose Lietuvos apygardose, kur kovo 26 d. bolotiravosi daugiau kaip du kandidatai ir nė vienas iš jų tuomet nesurinko daugiau kaip 50 nuošimčių balsų. Antriems rinkimams apygardose liko tik po du kandidatus, kurie kovo 26 d. surinko daugiausia balsų.

Sąjūdžio remiami kandidatai laimėjo penkiose apygardose, pralaimėjo trijose. Šie sąjūdiečiai laimėjo (oponentai skliausteliuose): Julius Juzeliūnas (Vaclovas Litvinas), Gunaras Kakaras (Alfonsas Macaitis), Grigorijus Kanovičius (Alfonsas Matulis), Jūratė Kupliauskienė (Šurutovas), Marijonas Visakavičius (Vaclovas Lapė). Šie sąjūdiečiai pralaimėjo (laimėtojai skliausteliuose): Vidmantas Žiemelis (Kęstutis Zaleckas), Česlovas Kudaba (Genadijus Konopliovas), Virgilijus Čepaitis (Ivanas Tichonovičius).

Pasak Sąjūdžio rinkiminės kampanijos koordinatorės Agonitos Rupšytės, daug skundų susilaukė dėl rinkimų taisyklių pažeidimo 686-toje apygardoje, kur Sąjūdžio Seimo tarybos sekretorius Čepaitis kandidatavo prieš Pedagoginio Instituto docentą Tichonovičių. Pirmadienį, balandžio 10 d. rinkiminės apygardos komisija svarstė protestus, kurie suplaukė iš apylinkinių komisijų. Anot Rupšytės, buvo skundžiamasi, kad daugelyje Vilniaus miesto, Naujosios Vilnios ir Trakų rajono rinkiminėse vietose neįsileido Sąjūdžio skiriamų stebėtojų, kad buvo leidžiama vienam asmeniui balsuoti už kelis, kad buvo leidžiama balsuoti nepateikus asmens dokumento, kad vyko rinkiminė agitacija rinkimų dieną (prieš įstatymą) ir kad kai kuriose apylinkėse suskaičiuota daugiau biuletenių, negu gauta iš apygardos.

Pagal taisykles, jeigu apygardinė komisija nuspręs, kad buvo sukčiavimo, rinkimų rezultatai kai kuriose apylinkėse gali būti anuliuoti ir gali būti iškeltos baudžiamosios bylos.

Kovo 26 bei balandžio 9 dienomis rinkimuose Sąjūdžio remiami kandidatai laimėjo 36 iš tų 39 vietų, kur buvo išstatyti sąjūdiečiai. Trijose apygardose Sąjūdis arba neiškėlė savo kandidato arba prašė, kad Sąjūdis atsisimtų savo kandidatūrą. Tokiu būdu Lietuvos kompartijos pirmojo sekretoriaus Brazausko ir antrojo sekretoriaus Beriozovo išrinkimas buvo užtikrintas. Viena iš tų trijų vietų vis tebėra tuščia, nes kovo 26 d. rinkimuose toje apygardoje rungėsi tik du kandidatai ir nė vienas iš jų negavo daugiau kaip 50 nuošimčių balsų. Toje apygardoje įvyks rinkimai su naujais kandidatais gegužės mėnesį.

LIC

ITALIJA

SVEČIAI ROMOJE

Balandžio 12 d. iš Lietuvos į Romą atvyko Telšių vyskupas Antanas Vaičius ir Panevėžio vyskupijos apaštalinis administratorius vyskupas Juozas Preikšas. Romos Fiumicino aerouoste du Lietuvos vyskupus pasitiko Popiežiškos švento Kazimiero lietuvių Kolegijos Romoje rektorius prelatas Algimantas Bartkus ir būrelis Romos lietuvių kunigų bei pasauliečių. Vyskupas Antanas Vaičius ir vyskupas Juozas Preikšas Romoje numato išbūti kelias savaites.

Europos LIETUVIS

EUROPE'S LITHUANIAN — Lithuanian Weekly

REGISTERED AS A NEWSPAPER AT THE POST OFFICE

Printed and Published by Lithuanian Association in Gt. Britain and Lithuanian House Ltd., 2 Ladbroke Gardens, London W11 2PT. England

Tel.: 01-727 2470. Telex: 261947 SOS G. FAX: 01-727 3045

Leidžia D. Britanijos Lietuvių Sąjunga ir Lietuvių Namų Akc. Bendrovė

Prenumeratos kaina metams: Didžioje Britanijoje — 18 svarų;

Užsienyje — 22 svarai (Vokietijoje 70 DM) oro paštu.

Vienoj skilty įdėto skelbimo kaina 10.00 svarų už 25 mm. Didesni skelbimai atitinkamai brangiau. Už laikraštyje kieno nors spausdinamų skelbimų turinį nei leidėjai, nei redakcija nesiima atsakomybės

Redaguoja redakcinis kolektyvas. Vyr. redaktorius Vladas Dargis.

Redakcija rankraščius taiso ir trumpina savo nuožiūra. Nepanaudoti rankraščiai, jei iš anksto dėl to nesusitarta, negrąžinami.

Atspausdinti straipsniai išreiškia autorių, ne redakcijos ar leidėjo nuomonę.

Lietuvių Kronika

KAS—KADA—KUR?

Gegužės 9-10 — Vienybės konferencija Paryžiuje, tema: Kova už tautų teises ir jų laisvę Sov. Sąjungoje.

Gegužės 14 — 17.00 val. Sporto ir Socialinio Klubo narių metinis susirinkimas klubo salėje, 345a Victoria Park Rd, London E9 5DK. Klubo nariai kviečiami dalyvauti.

Gegužės 28 — Išvyka į Lietuvių Sodybą. Nuo Lietuvių Šv. Kazimiero bažnyčios išvažiuojame 8.30 val, o nuo Lietuvių Namų — 9.00 val. Iš Sodybos išvažiuojame 19.00 val. Kaina: 5.50 sv. asmeniui. Užsirašyti pas S. Kasparą Lietuvių Svetainėje.

Birželio 3 — 18.00 val. tautinių šokių Festivalis Sporto ir Socialinio Klubo salėje, 345 Victoria Park Rd., London E9 5DK.

Birželio 5-11 — Lietuvių kultūros forumas Vespremo miestelyje netoli Balatono ežero, Vengrijoje. Programoje: filmai apie Lietuvą, spaudos konferencija, iškyla laivu po Balatono ežerą, lankymas garsaus vynininkystės ūkio, lietuviškos pamaldos Vespremo Katedroje. Registruotis pas: D. Vytautą Grinių, 8200 Veszprem, Haszkovo u. 16/D II.3, Ungarn.

Birželio 14 — 19 val. St. Martin-in-the-Fields bažnyčioje Londone Birželio trėmimų minėjimas.

Birželio 17 — Išvyka į pajūrį, Brightone. Išvažiuojame 8.00 val. nuo Sporto ir Socialinio Klubo, o 8.30 val. — nuo Lietuvių bažnyčios. Užsirašyti pas S. Kasparą Svetainėje arba Klube pas Mariją Hoye.

Birželio 19 d. — priėmimas Britų Parlamento rūmuose. Priėmimo šeimininkas Tom Sackville MP; ruošia Baltų taryba D. Britanijoje. Įėjimas 11.00 sv.

Birželio 23-25 — Europos Lietuvių Dienos vasario 16 Gimnazijoje Hüttenfelde, V. Vokietijoje.

Birželio 26 — Europos kraštų LB ir jaunimo sąjungos vadovų suvažiavimas Vasario 16 gimnazijoje.

Liepos 1 - rugpjūčio 27 — Vasario 16 gimnazijos 1989 m. vasaros atostogos.

Liepos 7-10 — Pasaulio lietuvių jaunimo sąjungos „Jaunųjų veiksnių" konferencija, į kurią kviečiami ir jaunimo atstovai iš Lietuvos.

Liepos 23 - rugpjūčio 6 — lietuvių vaikų vasaros stovykla Romuvoje, Hüttenfelde.

Liepos 29 iki rugpjūčio 5 d. — Jubiliejinė skautų stovykla Sodyboje.

Liepos 30 — rugpjūčio 6 d. — Europos Lietuviškųjų Studijų savaitė Švedijoje, Gotlando saloje.

Spalio 15-15 — Lietuvių kultūros instituto mokslinė konferencija-suvažiavimas Romuvoje.

Lapkričio 3-5 — Vokietijos LB darbuotojų suvažiavimas Romuvoje.

LONDONAS

MOTINOS DIENA

Gegužės 7 d. šv. Kazimiero bažnyčios svetainėje, po pamaldų 12.00 val., Londono tautinių šokių grupė „Lietuva" pagerbs Motinas ir atliks programėlę. Nesant pakankamai vietos, jie paruošė ne tautinių šokių, bet „pasislėpusių talentų" programėlę, kuri, jie mano, patiks visiems atsilankiusiems.

PAVERGTŲ KRAŠTŲ VIENYBĖS KONFERENCIJA PARYŽIUJE

Gegužės 9-10 dienomis Paryžiuje įvyks Tautinių-demokratinių judėjimų vienybės konferencija". Ją rengia Sovietų Sąjungos pavergtų kraštų atstovai, kurių tarpe bus atstovaujama ir Lietuva. (Apie tai plačiau buvo aprašyta *EL* 13 nr.)

Visi lietuviai, kuriems galimybės leis tomis dienomis atvykti į Paryžių ir ten esantieji — kviečiami gausiai toje konferencijoje dalyvauti.

Konferencijos pradžia — gegužės 9 d. 10.00 val.

Konferencija vyks: La Maison de la Chimie, 28 Rue Saint Dominique, 75007 Paris, France.

Vytautas Skuodis

BIRŽELIO TRĖMIMŲ MINĖJIMAS

Birželio 14 d. (trečiadienį) 19.00 val. St. Martin-in-the-Fields bažnyčioje Trafalgar Square, Londone.

Po to eisena susirinksime prie Nežinomo Kario paminklo (Cenotaph) Whithall.

WOLVERHAMPTONAS

MOTINOS DIENA

DBLS Wolverhamptono skyrius šių metų gegužės 6 d. 18 val. Ukrainiečių klube, Merridale Str. West Wolverhampton, ruošia Motinos Dieną.

Programoje: Paskaita, bus rodomas filmas iš Laisvojo Pasaulio 8-sios Tautinių Šokių Šventės 1988 m. Hamiltone, Kanadoje. Bus loterija, užkandžiai ir po programos šokiai (plokštelių muzika).

Visus iš arti ir toli, prašome atvykti.

Skyriaus Valdyba

PADĖKA

Per kun. V. Kamaitį Lietuvių Katalikų Religinei Šalpai aukojo šie asmenys:

Po 50 sv.: J. Bakutis, S. Levinskienė; po 20 sv.: A. Žebelys, G. Gudelienė; po 15 sv.: M. Dūmas, J. Varaškevičius, J. Žalys; po 10 sv.: J. Mikulskis, P. Miliauskas, A. Kadžionis, V. Nerkevičius, P. Plaškauskienė, J. Micuta, J. Traškienė, A. Galbuogienė, K.Z. Vaicekauskai, R. Jaloveckas, V. Liaugaudienė, D. Banaitis, H. Pargauskas, M. Purienė; po 5 sv.: B. Šiminas, P. Pakinkis, K. Vitkauskas, V. Gurevičius, J. Pukteris, A. Dudkevičienė, A. Bučys, O. Sietnikas, A. Lapšis, V. Budrys, M. Lekšienė, K. Verbickienė, V. Byla, P. Navakauskas, J.K. Subačiai; 3 sv.: A. Giedraitienė; 2 sv.: J. Čapas; 10 dol.: S. Jackūnas. Iš kitų šaltinių 468 sv.

Visiems aukotojams nuoširdus ačiū.

PAMALDOS

Nottinghame — gegužės 7 d., 11.15 val. *Motinos Dienos* pamaldos Židinyje.

Bradforde — gegužės 7 d., 12.30 val. — *Prisiminsime Motinas*

Wolverhamptone — gegužės 7 d., 17.00 val., Šv. Širdyje.

Eccles — gegužės 14 d., 12.15 val.

Huddersfielde — gegužės 21 d., 13.00 val.

BRADFORDAS

MOTINOS DIENOS MINĖJIMAS

Gegužės 7 d., sekmadienį, 15.30 val. Vyties klubo patalpose rengiame Motinos dienos minėjimą.

Programoje: A. Bučio paskaita, o meninę dalį atliks Nottinghamo „Rūta". Po to — kavutė.

Visi kviečiami gausiai dalyvauti.

Vyties klubo valdyba

MANČESTERIS

R E N G I N I A I

MOTINOS MINĖJIMAS

Gegužės 6 d., šeštadienį, 18.00 val. skautai ML klube rengia MOTINOS MINĖJIMĄ.

Paskaitą skaitys viešnia iš Lietuvos L. Andrikienė. Bus ir meninė dalis.

Po programos motinoms bus paruošta arbatėlė.

Prašome dalyvauti visus ir pagerbti motinas.

Skautų Vadija

V. KUDIRKOS MINĖJIMAS

Gegužės 20 d., šeštadienį, 18.00 val. BDLS Mančesterio skyrius ML klube rengia Vinco Kudirkos minėjimą.

Paskaitą skaitys M. Ramonas.

Prašome visus gausiai dalyvauti.

Skyriaus Valdyba

KAN. V. KAMAIČIO 65 M. SUKAKTIS

Balandžio 15 d. kan. V. Kamaičiui suėjo 65 m. amžiaus ir 37 m. kunigystės. Ta proga MLK Bendrija jo pagerbimui surengė ML klube bendrus pietus-pobūvį, kuriame dalyvavo 76 žmonės. Jų tarpe buvo penki svečiai iš Lietuvos, atvykę pas gimines praleisti atostogas ir evangelikų kun. Aldonis Putcė su savo žmona.

Pobūvį atidarė MLKB-jos sekretorius A. Podvoiskis. Jis pasveikino susirinkusius ir svečius iš Lietuvos ir paprašė kan. V. Kamaitį palaiminti vaišių maistą ir jubiliejinį tortą, kuriuos paruošė A. Kmitienė, K. Vigelskienė, S. Keturakienė, padėjo K. Verbickienė.

Po užkandžių ir pirmųjų tostų, žodį tarė ir geros sėkmės kan. V. Kamaičiui tolimesniame gyvenime ir pastoraciniame darbe palinkėjo bei supažindino visus su jubiliato gyvenimu ir darbais MLKB-jos sekretorius A. Podvoiskis, pateikdamas šiuos davinius:

V. Kamaitis gimė 1924 m. balandžio 15 d. Skardupių kaime, Sintautų valsčiuje, Utenos apskrityje. Mokėsi Šakių gimnazijoje. 1946 m. įstojo į Eichstätto kunigų seminariją, kur baigė filosofijos kursą. Nuo 1949 m. iki 1953 m. tęsė teologijos studijas Airijoje Šv. Patriko kolegijoje, Maynooth, ir 1953 m. birželio 21 d. buvo išventintas kunigu. Tuojau atvyko į Angliją ir aptarnavo šiaurės Anglijos lietuvius. Dirbo, ir dabar tebedirba, vietinėje St. Chads parapijoje. 1979 m. Salfordo vyskupas Tomas Hollandas pakėlė jį į kanauninkus.

Nuo atvykimo į Angliją iki šio laiko aptarnavo ir tebeaptarnauja Mančesterio ir apylinkės lietuvių dvasinius reikalus, o kai mirė J. Kuzmickas, jo vietoje aptarnauja ir Ročdalio bei Bradfordo ir kitų vietovių lietuvius. Be to, yra MLK koordinacinio komiteto pirmininku, padeda spausdinti „Anglijos Lietuvių Biuletenį". Yra visų mylimas ir gerbiamas. Nors jau sulaukė pensijos amžiaus, tačiau savo pareigas eis ir toliau.

Londono Šv. Kazimiero parapijos sekretorius S. Kasparas kan. V. Kamaitį pasveikino raštu, kurį perskaitė sekretorius. Taip pat jam buvo įteikta visų pasirašyta didelė sveikinimo kortelė, o A. Jakimavičius įteikė parapijos stambią piniginę dovaną. Visi jubiliatui sugiedojo Ilgiausių metų ir išgėrė po tostą už jo sveikatą. Boltoniškių vardu jį sveikino DBLS Boltono skyriaus pirmininkas H. Vaineikis, įteikė Boltono lietuvių piniginę dovaną ir parkerį. Po jo žodį tarė evangelikų kun. A. Putcė ir įteikė dovaną. L. Andrikienė, kuri atvyko iš Lietuvos ir tęsia mokslinio veikalo rašymą apie prieškarinę Lietuvos ekonomiką, kan. V. Kamačiui padovanojo iš Vilniaus atsivežtą žymaus drožinėtojo didoką medžio drožinį — *Smūtkelį* ir austą ilgą tautinę juostą.

Kan V. Kamaitis padėkojo visiems už jo garbei surengtą pobūvį, sveikinimus bei linkėjimus ir šeimininkėms. Iš savo pusės visus pavaišino stipresniu gėrimu, už ką visi liko dėkingi.

Vakaras praėjo visų pakilioje ir jaukioje nuotaikoje.

MIRĖ ALBINAS STANKEVIČIUS

Balandžio 5 d. ryte, po ilgos ligos, savo namuose, nuo plaučių vėžio ligos, nespėjęs prisišaukti telefonu ligoninės pagalbos, mirė Alb. Stankevičius, sulaukęs beveik 68 m. Gyveno Wintone, Eccles.

Albinas gimė 1921 m. liepos 26 d. ūkininko šeimoje Mokulų kaime, Marijampolės valsčiuje ir apskrityje. Karo metu tarnavo savisaugos daliniuose ir užsitarnavo j. puskarininkio laipsnį. Karo galo sulaukė būdamas Italijoje. 1947 m. atvyko į Angliją ir daug metų dirbo anglies kasyklose, vėliau, iki pensijos dirbo kabelių fabrike. Apsivedė italę ir susilaukė sūnaus Romo ir dukterų Marianos ir Dianos. Vėliau išsiskyrė. Būdamas Mančesteryje įsijungė į Mančesterio lietuvių visuomeninę ir organizacinę veiklą ir buvo Mančesterio lietuvių klubo valdybos nariu, pirmininku, vicepirmininku, MLKB-jos, LKVS-gos „Ramovės" Mančesterio skyriaus ir SDP nariu. Lietuvoje turėjo artimų giminių, kurias aplankė praėjusiais metais ir norėjo šiais metais juos vėl aplankyti. Buvo draugiško būdo.

Balandžio 12 d. sudegintas Blackley krematoriume. Pomirtines apeigas atliko Rev. Bryan Ashberry. Laidotuvėse dalyvavo 24 žmonės. Jo duktė laidotuvių dalyvius pavaišino.

Liko nuliūdusi šeima ir giminės Lietuvoje.

Tegu tau, Albinai, Viešpats suteikia amžiną atilsį.

Albino šeimos narius ir gimines visi giliai užjaučiame ir kartu liūdime.

Ashton-in-Makerfield

Mirė JUOZAS BLAŽYS

Balandžio 9 d. savo namuose nuo širdies smūgio staiga mirė J. Blažys, atgyvenęs 68 ir pusę metų. Sūnus rado prie stalo mirusį.

Juozas gimė 1920 m. rugsėjo 23 d. Panevėžyje, kur gyveno visą laiką. Karo metu pateko į kariuomenę ir užsitarnavo j. puskarininkio laipsnį. Karo galo sulaukė būdamas Italijoje. 1947 m. atvyko į Angliją ir, iki atleido, dirbo anglies kasykloje. Apsivedė anglę Margaretą ir susilaukė sūnaus Alano ir dukters Lionės bei penkių anūkų. Įsijungė į vietinę lietuvių organizacinę veiklą ir daug metų buvo DBLS Leigh skyriaus pirmininku, vicepirmininku, iždininku, be to, buvo LKVS-gos „Ramovės" Mančesterio skyriaus nariu. Rašė į Anglijos Lietuvių Biuletenį vietines žinias. Buvo susipratęs lietuvis. Skaitė lietuvišką spaudą.

Palaidotas balandžio 14 d. Pomirtines apeigas Šv. Osvaldo bažnyčioje ir jos kapinėse atliko kan. V. Kamaitis. Dalyvavo per 100 žmonių, kurie sunešė daug vainikų ir gėliu. Virš pusės buvo anglai. Bažnyčioje gedulingų pamaldų metu prie jo karsto stovėjo keturių vyrų — A. Podvoiskio, A. Jakimavičiaus, J. Šablevičiaus ir K. Pažėros — garbės sargyba. Karstą dengė ramovėnų vėliava.

K. Pažėra, kaipo geram savo draugui, į jo karstą įdėjo iš Lietuvos atsivežtą tautinę juosta, o ant karsto duobėje užpylė saują Lietuvos žemės.

Liko nuliūdusi šeima ir giminės.

Ilsėkis, Juozai ramybėje.

Juozui Blažiui mirus, jo žmoną ir šeimos narius visi giliai užjaučiame ir kartu liūdime.

Juozo žmona Margareta visiems nuoširdžiai dėkoja už jai ir šeimai išreikštas užuojautas, kan. V. Kamaičiui už pomirtinį patarnavimą ir atsilankiusiems į laidotuves.

A. P-kis

PADARĖ PRANEŠIMĄ

Balandžio 22 d. Mančesterio atstovė A. Podvoiskienė, kuri dalyvavo DBLS suvažiavime balandžio 8-9 d.d. Londone, Mančesterio lietuvių klube padarė pranešimą apie įvykusį DBLS suvažiavimą, įvykusius pasikeitimus, ateities planus ir buvo išsiaiškinti visi rūpimi klausimai. Išsiaiškinimas buvo labai naudingas.

Ačiū A. Podvoiskienei už padarytą pranešimą.

A. P-kis

LIETUVIŠKOS KNYGOS ANGLIŠKAI

Lithuania 700 years	—	**18.00 sv.**
Lithuanian Cookery	—	**12.00 sv.**
Forest of Anykščiai	—	**5.00 sv.**
The Brothers Domeika (Novel)	—	**6.00 sv.**
The Agony (Historical Novel)	—	**12.00 sv.**
English-Lithuanian Dictionary	—	**12.00 sv.**

Nurodytos kainos yra su persiuntimo (Britanijoje) išlaidomis.

Knygas galima užsisakyti: Nida Books, 2 Ladbroke Gardens, London, W11 2PT.

REIKALINGAS TARNAUTOJAS

Lietuvių Sodybai skubiai reikalingas Sodybos Vedėjas arba Vedėja. Dėl darbo sąlygų ir atlyginimo rašyti: J. Alkiui, CV pirmininkui, 2 Ladbroke Gardens, London W11 2PT.

PASAULYJE

Prižadama spaudos laisvė

Sovietų užsienio reikalų ministeris pavaduotojas Vladimir Petrovsky, spaudos laisvės konferencijoje Londone, kurioje dalyvavo 35 tautų atstovai, pareiškė, kad siekiant laisvo pasaulinės spaudos žinių pasikeitimo, jis peržiūrės sovietų žurnalistų suvaržymo reikalą ir pasiūlė įsteigti Europos Informacijų Tarybą ir Europos Soaudos Klubą. Tačiau toje pačioje konferencijoje Rytų Vokietijos atstovas Hans Voss pareiškė, kad jis nieko keisti nenorįs ir dabartinė tvarka jam patinka.

Tiriamas Gruzijos demonstracijų numalšinimas

Sovietų Politbiuras paskyrė Maskvos prokurorą, ištirti sovietų karių ir kitų elgesį, malšinant demonstracijas Gruzijos sostinėje Tbilisyje. Buvo rašoma, kad demonstracijos numalšintos taikingai, bet atėjo kitokios žinios ir net privatus video-filmas, kad kariai labai žiauriai elgėsi su taikingos demonstracijos dalyviais ir kad buvo panaudotos nuodingos dujos. Video-filme matomi nuodingųjų dujų sužaloti ligoniai. Demonstracijose dalyvavo virš 8.000 žmonių. Žuvo 20. Gruzijos komunistų partijos naujas vadas prisipažino viešai, kad nuodingos dujos buvo panaudotos ir kad nuo jų žmonės žuvo.

JAV šnipų tinklas Irane

Irano parlamento pirmininkas Rafsanjani, kuris yra laikomas nuosaikiu politiku, paskelbė, kad surastas didelis šnipų tinklas, dirbąs Amerikai. Daugiausia šnipų buvę laivyne, keli karininkai jau suimti. Šnipų tikslas buvęs teikti Amerikai žinias apie Irano karinius planus ir alyvos šaltinius, o tai ypač pakenkė Iranui karo metu su Iraku. Areštų pasėkoje, Iranas dabar žinąs apie JAV šnipų tinklus visame pasaulyje, bet ypatingame pavojuje dabar esą šnipai Viduriniuose Rytuose. JAV valstybės departmento atstovas pareiškė, kad jie tokiais atvejais nekomentuoja.

Solidarumo vadas Romoje

Lenkijos Solidarumo vadas Lech Walęsa, po susitarimo su vyriausybe, lankėsi Italijoje, kur jį priėmė Italijos prezidentas Cossiga. Vizito metu jis susitiko ne tik su prezidentu, bet taip pat su ministru pirmininku ir užsienio reikalų ministru. Audiencija pas popiežių truko 30 minučių. Jis visur buvo labai saugojamas ir lydimas daugelio policijos mašinų ir malūnsparnio. Pasikalbėjimu metu Walęsa ragino italus remti Lenkiją finansiškai, nes žmonės ten labai vargsta.

Beveik tuo pačiu laiku buvo pranešta, kad Lenkijos vyriausybės vadas generolas Jeruzelski birželio mėn. atvažiuos į Londoną pasitarimams su Britanijos politiniais vadais, kurie mano, kad Lenkijoje demokratija yra pažengusi pirmyn.

Lebanas pavojuje

Padėtis Lebane yra kritiška. Ten krikščionys kariauja su musulmonais, kuriuos kariškai remia Sirija. Bijoma, kad Sirija, kuri yra užėmusi didelę Lebano dalį, nori visą Lebaną prisijungti prie didžiosios Sirijos. To krikščionys bijo, manydami, kad gali būti sunaikinti. Popiežius kreipėsi į Jungtines Tautas prašydamas, kad būtų sustabdyti mūšiai tarp musulmonų ir krikščionių, kurių vadas generolas Michel Aroun reikalauja, kad Sirija iš Lebano savo kariuomenę atitrauktų.

Atlanto Sąjunga kryžkelėje

Atlanto Pakto valstybių (NATO) dauguma nori moderninti Vakarų Vokietijoje esančių trumpų distancijų branduolinius ginklus. Manoma, kad kol sovietai turi didelę konvencinių ginklų persvarą, tol reikia laikyti branduolinius ginklus, kad apsigynus nuo sovietų. Dabartiniai branduoliniai ginklai po poros metų bus pasenę ir nebetinkami. Vokiečių visuomenė, užliūliuota Gorbačiovo gerais norais ir pažadais, nori su sovietais tartis dėl visiško branduolinių ginklų panaikinimo ir dabartinių branduolinių ginklų modernizavimo nenori. Kancleris Kohl nedrįsta remti NATO modernizavimo programos, nes gali pralaimėti kitais metais būsimus rinkimus. Vokietijos užsienio reikalų ir krašto apsaugos ministeriai buvo nuvažiavę šiais reikalais į Vašingtoną, bet atrodo, kad ten nieko gero nepešė, nes prezidentas Bušas net neturėjo laiko su jais susitikti. Britanijos premjerė Thatcher, kuri yra branduolinių ginklų modernizavimo šalininkė, nuvykusi tuo reikalu į Boną, mėgino kanclerį Kohl perkalbėti, kad neardytų Atlanto Pakto valstybių vienybės. Ji galvoja, kad geriau pralaimėti rinkimus, negu pastatyti pasaulį, nusiginkluojant be saugumui garantijų, į pavojų.